
RUSYA-SUUDİ ARABİSTAN PETROL İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI TÜRKİYE EKONOMİSİNİ NASIL ETKİLER?

-

09.09.2016

Turkrus, 8 Eylül 2016

Düşük petrol fiyatlarından ekonomileri en fazla zarar gören iki ülkenin "istikrar sağlamak" umuduyla anlaşma yoluna gidecekleri haberleri piyasalarda büyük yankı buldu. Her ne kadar ortada şimdilik sadece bir "niyet ifadesi" olsa da, bu bile petrol fiyatlarının 50 dolara doğru hareketlenmesine yetti. Peki bu gelişmelerin arkasında hangi faktörler var? Türkiye'yi nasıl etkileyebilir?

Çinde yapılan G20 Zirvesi sırasında imzalanan Suudi Arabistan ile Rusya arasındaki "petrol piyasasında işbirliği anlaşması"nı ve olası sonuçlarını, BirGün gazetesinden Deniz Ayhan, Dünya Enerji Konseyi Üyesi, Bilkent Üniversitesi Öğretim Üyesi ve CHP Enerji Komisyonu Başkanı Necdet Pamir,'e sordu:

Rusya Enerji Bakanı Aleksandr Novak ve Suudi Arabistan Enerji Bakanı Khalid bin Abdulaziz Al Falihin imzaladığı anlaşmanın ardından petrol fiyatlarında yüzde 5 artış gözlendi. Varil fiyatı uzun süre sonra 49 dolar seviyesine çıktı. Çok kısa bir zaman diliminde bile bu kadar hızlı bir artışın yaşanmasını sağlayan anlaşmaya neden ihtiyaç duyulduğu önemli bir soru. Anlaşmanın ekonomik ve siyasi bakımdan pek çok etkisi olacak. Necdet Pamir'in konuyla ilgili değerlendirmeleri şöyle:

Suudiler zarar ediyordu

Petrol piyasasının sadece bir anlaşma ile kontrol altına alınması çok zor. Suudi Arabistan ve Rusyanın yanı sıra İranın da bu alanda etkisi çok fazla. Tüm bu faktörleri görmezden gelemeyiz. Devletlerin önceki dönemlerde izlediği politikalara bakacak olduğumuzda ABD ile Suudi Arabistanın ortak siyasetinden dolayı petrol fiyatlarında düşüş gözlenmekteydi. Petrol fiyatlarındaki düşüşten sadece Rusya ve Venezuela gibi ülkeler değil Suudi Arabistan da olumsuz yönde etkilendi. Fakat Suudi Arabistan İranı güçsüz kılmak, Rusyayı Suriyede kısırmak ve Ukraynadaki politikasından dolayı belki de cezalandırmak için çok uzun süre petroldeki düşüşe göz yumdu.

Anlaşmaya mecbur kaldılar

Bu anlaşma öncesi Suudi Arabistanın iç politikasına da bakmak gerekli. IMFnin 2015 yılındaki açıklamada gelirinin çoğunu petrolden elde eden Suudi Arabistanın düşük fiyatlardan dolayı iflas etme ihtimaline yer vermesi de durumun ciddiyetini belli eden noktalardan biri olmuştur. Düşük petrol fiyatlarının etkisinin yanında Kral Selman Bin Abdülaziz el-Suudın oğlu ve veliahtı Muhammed Bin Selmanın başa geçtiğinde ülke istikrarının bozulmaması adına da yüksek meblağlarda harcamalarda bulundu. Bu harcamalar da Rusya ile anlaşmaya gidilmesini etkileyen faktörlerden biridir.

Süreç içinde etkisi olur

Türkiye bu süreçten mutlaka etkilenecektir. Petrol ihtiyacının yüzde 97sinin ve doğalgazın yüzde 99unu dışarıdan alan bir ülke, Türkiye. İran faktörü nedeni ile Türkiyenin fiyat artışlarından ilk dönemlerde etkilenmesi beklenmeyebilir. Ama süreç içerisinde artan petrol fiyatlarının Türkiye ekonomisi için bir yük getireceğini söylemek yanlış olmaz. Türkiye gibi ekonomisi kırılgan olan ülkelerde petrol fiyatlarında yaşanan artış maliyetlerde olumsuz olarak kendini gösterecektir.

İran anlaşmaya uymaz

Şüphesiz ki yaşanan bu süreçten en çok etkilenen İran olacak. Ambargodan yeni çıktığı için sektördeki eski yerine hızlı bir şekilde geri dönüş yapmak isteyen İranın Rusya ile Suudi Arabistanın yaptığı bu anlaşmaya uyma olasılığı çok düşük. Ekonomisini süratle ayağa kaldırmak için piyasaya daha çok petrol akıtmak isteyecektir.